

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvrge ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

VI. De Gratiani majoribus erratis

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

non Gratiani errores sunt, sed illorum temporum. Sic in conciliis edi solitum est: sic habent Burchardus, Ivo, & Anselmus, & ceteri collectores. ¹⁰ B. Habeo alia majora crimina, an errata dicam: quæ si pateris, in medium proferam. A. Hodie id fieri non sinam; cras ad clepsydram Gratianum accusare poteris.

De Gratiani majoribus Erratis.

DIALOGUS SEXTUS.

A. Permittitur tibi B. in Gratianum dicere; sed ita, ut singulis criminibus probationes adferas, nisi res probatione non indigeat. B. Conditionem accipio. Ea enim adferam, quæ nemo negaverit. Et principio de *Anastasio secundo* videamus, quem ait ab Ecclesia Romana repudiatum, & à Deo fuisse percussum.

Hæc

---

¹⁰ Nomina propria melius edita sunt in Gregoriana editione, quam in ceteris. Erratum tamen est in his. *Zozimus* pro *Zosimo*, *Melchhiades* pro *Miltiade*, *Hostiensis* pro *Ostiensis*, *Calixtus* pro *Callisto*, *Iginus* pro *Hygino*, *Sixtus* pro *Xysto*, *Bracharensis* pro *Bracarensi*, *Zepherinus* pro *Zephyrino*, *Thelephorus* pro *Telesphoro*.

Hæc Gratianus *distinct.* XIX. *extrema*,^a & *causa prima cap.* XCVI.^b A. Dixisse fateor Gratianum, sed non solum. Idem enim adfert Pontificalis verba,^c quæ etiam Ivo,^d & liber Cæsar August.^e & tuus Tarraconem.^f B. Majus crimen falsi intenditur, cum verba Pontificalis corrupit. Ea enim Ivo Carnotensis, & liber Cæsar Augustanus referunt in hunc modum. *Et quia occulte voluit revocare Acacium, & non potuit, quia divino nutu percussus est Acacius.* Gratianus voce *Acacius* deleta, & alia voce *quia*, ita scripsit. *Et quia occulte voluit revocare Acacium, & non potuit, divino nutu percussus est.* A. Deletum id à Gratiano probare debes. B. Non refert ea verba. A. Ita fortasse in suis libris legerat. Unde quod ad *Acacium* erat referendum, ad *Anastasium* retulit. Sed & non in omnibus libris ea vox *Acacius* legitur. B. Deceptum esse Gratianum fateris; non persequar hæc latius, cum id satis acerbè Albertus Piguus, & alii prosequantur. A. Modestiam in eis requiro, sed causæ suæ inferviunt. Mihi hoc verum videtur, *Acacium* fuisse divino nutu

^a Dist. 19. c. 8. secundum. in fine. ^b I. q. I. c. 96. dictum. p. quod vero. ^c c. 9. e. distin. Anastasius. ^d Ivo par. 14. c. 40. decret. ^e Cas. lib. 14. c. 43. ^f Tarrac. lib. I. cap. 70.

tu percussum, *Anastasium* ei numquam communicasse. Quod si suspiciones suorum effugere non potuit, non id nocet aliis, qui culpa carent. ^r B. Aliud adferam crimen, quod ad-

versus

I *Distinst. 19. cap. 8. Secundum ecclesie. extremo. in libro Romano hæc verba sunt. Ideo ab ecclesia Romana repudiatur, & à Deo percussus legitur fuisse hoc modo. Cap. 9. Anastasius secundus natione Romanus &c. & quia voluit occulte revocare Acacium, & non potuit, nutu divino percussus est. Et in marg. Ex libro (ut in corpore conciliorum citatur) Pontificali. Ivo p. 14. c. 40. Et in notis. Caput hoc habetur quidem tomo secundo conciliorum in vita Anastasii: sed esse omnino confictum, cum ex multis aliis argumentis, tum ex hoc manifeste ostenditur, quod Acacius (sicut Nicephorus lib. 16. c. 12. & Euagrius lib. 3. c. 18. & sequentibus, & clarissime Anastasius bibliothecarius in chronologia testantur) tempore Felicis III. obiit, cui successit Gelasius, & Gelasio Anastasius, qui initio epistolæ suæ, & cap. 1. ad Anast. Imp. Acacium mortuum jam, & ante judicem Christum una cum Felice adstare scripsit, ut Gelasius quoque ante ipsum scripserat, & habetur infra 24. q. 2. c. nec quisquam. Quomodo ergo potuit Anastasius de eo*

revo-

versus Romanos Pontifices. His verbis utitur *distinct.* LVI. *post cap.* I. ^a Exemplis, & auctoritatibus

^a *Dist.* 56. *cap.* I. & 2.

revocando tractare, qui jam obierat? Qui casus scripsit, satisfacere videtur, ita scribens.) Occulte voluit revocare Acacium defunctum in hæresi, ut orationes pro eo in ecclesia fierent: & ideo multi clerici recesserunt ab obedientia ejus, & lepra percussus est. Gratiani etiam opinio improbatur in notis cap. 7. Ita dominus. ejusdem *distinct.* par Hoc autem. verba Gratiani sunt. Anastasius autem secundus favore Anastasii Imp. quos Acacius post sententiam in se prolatam sacerdotes, vel levitas ordinaverat, rite fungi acceptis officiis debere decrevit ita inquit. In notis hæc sunt. Minime verum est sensitse Anastasium, ordinatos ab Acacio post latam in ipsum sententiam, rite fungi acceptis officiis potuisse. Hoc enim dumtaxat inquit in capite seq. firmam esse Sacramenti gratiam ab Acacio traditam: quod verissimum est, sicut & aliæ omnes sententiæ, quas in ea epist. ex B. Aug. Anastasius accepit, veræ sunt. Habetur autem hæc eadem Anastasii Papæ II. epistola in corpore canonic. quod Romana Ecclesia semper approbavit, ut *infra dist.* 20. c. de libellis. est adnotatum. Itaque
sine

tibus non solum sacerdotes, sed etiam summi sacerdotes fieri possunt. Loquitur autem de filiis presbyterorum. Mox addit. *Unde Damasus Papa scribit Hieronymo presbytero. Osius Papa fuit filius Stephani subdiaconi, Bonifacius Papa Fucundi presbyteri &c.* Mox alios enumerat, qui longe post Damasi, & Hieronymi tempora fuerunt. Cur vero Osiu[m] ante alios numeraverit,

---

sine causa reprehenditur hoc loco Anastasius à Gratiano. *Capite quoque 96. Dictum est. I. q. 1. verba Gratiani sunt.* Quod vero per hæreticos sacramenta dignitatis ministrata dicuntur carere effectu, improbatur auctoritate Anastasii Papæ, qui ordinationem Acacii & c. Sed hoc eum illicite, & non canonice, immo contra decreta suorum prædecessorum fecisse, probant Felix, & Gelasius &c. Unde etiam ab Ecclesia Romana repudiatur: & à Deo fuisse percussus legitur in gestis Romanorum Pontificum, hoc modo. [Anastasius II. natione Romanus &c.] Require retro in tractatu decretalium epistolarum. *In marg. est, supr. distin. 19. In notis hæc sunt, Sed hoc eum) Supra distin. 19. c. Anastasius. ostensum est immerito reprehensum esse Anastasium, & verissima esse, quæ ipse de Acacio scripsit, & decrevit. (Pro c. Anastasius, videtur scribendum c. Ita dominus.)*

rit, & eum subdiaconi filium dixerit, cum de presbyterorum filiis agatur. quærendum. A. Si in eo crimen versatur, quod dixerit, fuisse aliquos summos sacerdotes filios presbyterorum: dixit hoc Ivo in præfatione excerptionum his verbis. *Et ita genitos ex presbyteris non solum ad presbyteraturam, sed etiam ad summum sacerdotium promoveri permiserunt. Et ut de nostris temporibus taceamus, sicut legitur in gestis Romanorum Pontificum, Felix tertius &c.* Et in Panormia ex libro Pontificatus, vel potius Pontificali, ut in veteri^a libro est, eadem referuntur. *Felix tertius &c.* Sed & in ipso libro Pontificali, qui exstat, post Damasi collectionem de vitis Pontificum, sequuntur aliorum vitæ. In singulis nomina parentum adscribuntur. Unde credendum est aliquem confecisse verba ab Ivone, & Gratiano relata. B. Cur ergo Damaso tribuit Gratianus, quæ aliorum sunt? A. Id non Gratiani, sed Paleæ erratum esse suspicor, cujus nomen edidit Demochares. Aut si Gratianus id scripsit, ex titulo libri Pontificalis Damasi deceptus est. B. Cupio scire à te, unde Paleæ verborum initium sumas. A. Aut ab illis verbis, *Unde Damasus*; aut ab illis, *Osius Papa*. B. Finem verborum Paleæ quemnam facis? A. In

^a Ivo lib. 3. tit. 5. c. 11. panor.

A. In illis verbis, *filius Fucundi presbyteri*. Ut ea, quæ sequuntur, *Felix enim tertius*, sint Gratiani, vel Pontificalis libri ab eo relati. C. Cur non totum illud caput, *Osus &c.* Paleæ adscribis? A. Quia video eum proposuisse exemplis ostensurum, aliquos summos sacerdotes fuisse. Huc accedit, quod Ivo de Felice tertio, & aliis ex libro eodem Pontificali, sive ex gestis Romanorum Pontificum idem affirmat comprobari. B. De *Osio* nihil dixisti. A. Fateor, me nihil habere, quod dicam. Tantum scio, multos Episcopos olim Papas fuisse dictos. & *Osii* Cordubensis nomen celebre est tam in concilio Nicæno, quam in Sardicensi. Subdiaconi filium fuisse ignoro. ² B. Quando te patronum habet Gratianus;

F

titanus;

---

² *Distinct. 56. cap. 1. extremum in Romano libro ita editum est. non solum sacerdotes, sed etiam summi sacerdotes fieri possunt. [Unde Damasus Papa scribit] Palea. Osus Papa fuit filius Stephani Subdiaconi. Bonifacius & c. Silverius Papa filius Silverii Episcopi Romæ. Deusdedit Papa filius Stephani subdiaconi. Felix enim tertius natione Romanus &c. Et in margine initio cap. 2. est. In Pontificali. Et prope vocem Silverii est. al. Hormisdæ. Et Ivo in prologo. Pann. in prol. c. trigesimo & lib. 3. c. 52. Et in notis hæc sunt.*

tianus ; tuas adferam reprehensiones. Apud Gratianum ex *Theodosianis* legibus verba referri scimus,

sunt. In nullo vetusto Gratiani codice adscribitur hic nomen Paleæ in decimo Vaticano & aliis quibusdam habetur conjuncte cum verbis superioribus Gratiani à vers. Felix enim tertius, usque ad finem. In alio autem satis etiam emendato ista eadem coherent cum superioribus, sed post illa verba, ex patre Cordiano presbytero originem duxit, sequitur : unde Damasus Papa scribit. Deusdedit Papa &c. Bonifacius Papa & Felix Papa &c. Agapitus Papa &c. Theodorus Papa &c. Silverius Papa filius Hormisdæ Episcopi Romæ. Complures etiam &c. Nec vero magnopere mirandum est hæc omnia ex Damaso citari, qui vixit ante istos, qui hic enumerantur. Liber enim, qui Pontificalis dicitur, ubi hæc scripta suis locis leguntur, à Damaso coeptus est scribi. Ideoque licet ab aliis multa deinde sint addita, retinuit tamen primi auctoris nomen. Ivo quidem eadem fere ista refert ex Gestis Romanorum Pontificum. Omnino partem aliquam hujus capituli, saltem illam, quæ in decimo Vaticano habetur, ab ipso Gratiano scriptam esse constat ex verbis Gratiani in extremo præcedente capite, & capite penultimo hujus distinctionis. Auctor vero Pa-
leæ,

scimus, quæ sunt *Pauli* in libris^a sententiarum, & ejus interpretis *Aniani*. Gratianus *caussa secunda questione VI. capite XXII. & aliis quinque capitibus.*^b cum ignoraret, quæ *Pauli* essent, quæque interpretis, omnia congeffit. A. Sumpsit hæc Gratianus non ex ipsis fontibus, sed ex *Ivonis panormia*, aut ex decretis, sive excerptis ejusdem. In panormia ita scriptum est. *c Excepta de legibus Theodosianis, quas interpretatur Paulus propter superfluum &c. In Theodosianis legibus cap. xxxvi. Ab eo &c.* Sic etiam in decretis paucis exceptis. B. Qui fieri potest, ut Theodosianas leges interpretaretur Paulus, qui sub Alexandro, & Gordiano vixit? A. Nulla

F 2

ratione

^a *Paul. lib. 5. senten. 35. 36. 37. 38. 39.* ^b 2. 9. 6. c. 22. *propter superfluum & postea.* ^c *Ivo lib. 4. tit. 12. c. 3. 4. 5. 6. 7. panor. & par. 5. c. 281. 282. 283. 284. 285. decret.*

lex, dum unum per se caput conficere voluit, Ordinem perturbavit, præsertim in repetitione *Felicis tertii*, & illud de *Osio* temere adjunxit, quod nulli Romanorum Pontificum nomen fuit. *In scholiis additum est. Osius) alias Orosius. (Ego scriberem Deusdedit. Idem enim de utroque dicitur. Illa verba, Felix enim &c. usque ad finem erant aliis litteris scribenda, ut Gratiani verba scribi solent.)*

ratione fieri potuit. Sed existimo, Theodosianas leges dictas esse eum librum Alarici tempore conscriptum, quod etiam Contius notat, in quo ex Theodosiano Codice, & Novellis, & ex Caji institutionibus & Pauli sententiis excerpta sunt multa. Sic melius est Gratianus locutus, quam Ivo Carnotensis. 3 B. *similis error est*

caussa

3 *Quod causa 2. q. 6. c. 22. Propter superfluum & aliis inscribitur ex Theodosianis legibus in Romana editione ita scriptum est. Unde in Theodosianis legibus sic statutum invenitur. Et in marg. In sententiis Julii Pauli cum interpret. Aniani lib. 5. tit. 33. c. 1. Ivo p. 5. c. 281. Pann. l. 4. c. 127. Et in notis. Hoc & quattuor sequentia capita, quæ citantur ex legibus Theodosianis, habentur lib. 5. sententiarum Julii Pauli, cum interpretatione. Ex quo apparet Gratiani etiam tempore has sententias conjunctas fuisse cum Codice Theodosiano, seu breviario Alarici. Alaricus autem in præfatione profitetur se volumen illud non ex solo Theodosiano Codice, sed ex variis libris collegisse, & in legum collectione, atque interpretatione Episcoporum præcipue opera usum fuisse. Capite 23. Habitu in marg. est. ff. si quis cau. l. 1. Et in notis. Caput hoc abest à vetustioribus Gratiani codicibus, & ab originali, & Ivone, & Pannormia. In uno autem Gratiani valde emendato est in*

marginè

caussa xxxv. questione v. extrema.^a Enumerantur gradus adgnatorum, & cognatorum totidem verbis, quot Paulus utitur lib. i v. sententiarum. Sed & interpretis Aniani verba referuntur mixta Pauli verbis. & inscriptio est: *Item*

F 3

Isidorus.

^a 35. q. 5. c. 6. primo gradu. Vid. infra. l. 2. dialogo 10.

marginis superioris capitis tanquam glossa quadam. *Inscriptio cap. 24. Ab eo est.* Item ibidem tit. 34. *Et in marg.* Ivo p. 5. c. 282. Pann. l. 4. c. 128. *Et ver. Ista jam. est in marg.* Sunt verba interpretis. *Inscriptio cap. 25. Quicumque est.* Item ibidem tit. 35. c. 2. *Et in marg.* Ex interpretatione. Ivo p. 1. (scribes.) c. 283. Pann. l. 4. c. 129. *Inscriptio c. 26. Quoties. est.* Item ibidem tit. 36. c. 1. *Et in marg.* Ex interpretatione. Ivo p. 5. c. 284. Pann. l. 4. c. 130. *Et ver. Si propter. est in marg.* Ex Paulo ibidem. *Inscriptio c. 27. Omnino est.* Item ibidem tit. 37. c. 1. *Et in marg.* Ivo p. 5. c. 285. Pann. l. 4. c. 131. Ex Paulo. *Et in notis hec sunt. Omnino puniendus)* In sententiis Pauli legitur, *Omnimodo probandum est &c.* Sed quia est initium capituli, & de huiusmodi punitione multa sunt à Doctoribus adnotata, non est mutatum. Tantummodo ductus orationis est emendatus, addita particula *UT.*

Isidorus. A. Si credis Demochari, *Isidorus* eadem^a scripsit lib. ix. cap. v. etymolog. Si vis antiquiorem scriptorem, Burchardus lib. vii. cap. xxix. ex *Isidoro* de septem gradibus consanguinitatis. Idem Ivo in panormia. At in excerptionibus, sic ait. Hæc capitula de septem gradibus consanguinitatis, S. *Isidorus* diligenti inquisitione descripsit, & in figura apertius depicta ordinavit. cap. i. de septem gradibus consanguinitatis. In margine Ivonis adscriptus est locus *Isidori* in etymologiis à Demochare notatus. B. Quid si *Isidorus* à Paulo si fatetur, sumpsit: si negat, surripuit? A. Id minime dubium est, non à Paulo solum, sed ab ejus interprete sumpta omnia esse. B. Habeo, quod volebam. 4 Venio nunc ad *Miltiadis* verba, quem

^a Ivo lib. 7. tit. 12. c. iii. panor. & par. 9. c. 64. decret.

4 Capitis sexti, Primo gradu. 35. q. 5. in libro Romano inscriptio est. Item *Isidorus*. Et in marg. *Isid.* l. 9. c. 5. In sententia *Julii Pauli* lib. 4. tit. 11. de gradibus. Hugo de S. Vict. par. 11. l. 2. c. 14. Burch. l. 7. c. 28. Ivo par. 9. c. 64. Pann. l. 7. c. 89. Et ver. *Ille persone*. in marg. Anianus interpres *Pauli*. & postea. In notis est. Caput hoc recitatum etiam ab Hugone, & collecto-ribus

quem ut heri diximus, *Melchiadem* appellat. Fuit autem is, ut nosti, Eusebii successor, Silvestro vero prior. Gratianus *causa XII. cap. xv.* ^a multa verba ei adscripsit, ex quibus eum posteriorem Silvestro facere videtur. *Romani*, inquit, *Principes, qui totius orbis monarchiam tenebant, ad fidem Christi, & baptismi sacramenta concurrerent. E quibus vir religiosissimus Constantinus primus fidem veritatis patenter adeptus, dedit licentiam &c.* Nonne videtur hic longe ab illis temporibus abesse tum dicendi in elegantia, tum his verbis, quibus appareat, alios fuisse Principes Christianos, qui tum monarchiam tenebant, è quibus Constantinus primus fuit. Quid? quod de baptismo Constantini loquitur ante Silvestri tempora? Sed & Nicæni concilii facit mentionem, quod xx. anno imperii habitum est sub Silvestro, ut omnes scribunt, paucis exceptis, qui sub Julio habitum esse dixerunt. Nam venisse Romam Miltiadis temporibus Constantinum, ex Augustino, & Optato, & Eusebio elici potest. Multi Silvestri tempo-

F 4

ribus

^a 12. q. 1. c. 15. futuram.

ribus extat in libro sentent. Pauli, additis non uno in loco verbis Aniani interpretis. Pleraque tamen habentur etiam apud Isid. l. 9. c. 5.

ribus id actum scribunt. Sed hæc verba quis ferat? *Idem vero Imp. præsidens sanctæ synodo, quæ apud Nicænam congregata est &c.* Sic enim malo, quam *Nicenam* legere. A. Non primus Miltiadi Gratianus illa, quæ dicis, adscripsit: sed ante eum Burchardus libro tertio, ^a & Ivo, ^b & alii, ^c ex decretis Melchiadis Papæ cap. IIX. X. & XII. In conciliis sine nomine scriptoris hæc leguntur ante donationem Constantini hoc titulo, De primitiva ecclesia, & synodo Nicæna. Miltiadis esse non credo. ^s B. De donatione

^a *Burc. lib. 3. c. 2. 4. & 5.* ^b *Ivo lib. 2. tit. I. c. 2. & 3. panor. & par. 3. c. 4. 6. & 7. dec.* ^c *Caesar. lib. 7. c. 58.*

---

5. *Inscriptio cap. 15. Futuram. 12. q. 1. in eodem libro hæc est. Item Melchiades Papa. In marg. hæc sunt. Poly. l. 1. tit. 19. Burch. l. 3. c. 2. & 5. Ivo p. 3. c. 4. & 7. Pann. l. 2. c. 3. Et in notis. Ceteri etiam collectores Melchiadem citant. quod constare non posse recte animadvertit auctor glossæ. Fit enim in hoc capite mentio Nicænæ synodi: quo tempore (ut ex ipsa synodo, Eusebio, & ceteris historicis apparet) jam Melchiades obierat. Habetur autem integrum in scripto de primitiva ecclesia, & munificentia Constantini; quod in collectione*
 Isidori

natione Constantini Gratianum ^a non reprehendo habet enim Paleæ nomen adscriptum. & eam defendes Græcis verbis Balsamonis ad Phocium tit. iix. cap. i. & Ivone, ^b atque Anselmo, ^c & aliis ^d collectoribus. ⁶ De Eusebii ver-

F 5 bis

^a Dist. 96. c. 13. & 14. Constantinus. ^b Ivo lib. 4. c. 1. panor. & par. 5. c. 49. decr. ^c Ansel. lib. 4. c. 33. ^d Deusded. c. 4. Cesar Aug. lib. 2. c. 72. Tarrac. lib. 6. c. 33.

Isidori Lutetiæ bis impressa sequitur statim post decreta Melchiadis, quemadmodum supra dist. 88. ad c. decrevit. adnotatum est. *In scholiis, sive glossis. Melchiades*) Falsus est titulus. quia Melchiades fuit proximus ante Silvestrum, & ejus tempore est Constantinus conversus. 96. dist. in illa Palea Constantinus. In contextu hæc sunt. ut non solum Gentes, sed etiam Romani Principes, qui pæne totius orbis monarchiam tenebant, ad fidem Christi, & baptismi sacramenta concurrerent. E quibus vir religiosissimus Constantinus primus fidem veritatis patenter adeptus, licentiam dedit &c. Idem vero præsidens in sancta synodo, quæ apud Nicæam congregata est &c.

⁶ Distinct. 96. cap. 13. & 14. Constantinus. in eodem libro tantum hoc nomen Palea inscriptum est. Et in marg. cap. 13. hæc sunt. Anl. t. 4. prol. 4. c. 32.

bis videamus. ^a *Crucis Domini nostri Jesu Christi, quæ nuper nobis gubernacula sanctæ Romanæ Ecclesiæ*

^a *De consec. dist. 3. c. 19. crucis.*

c. 32. Deusdedit l. 4. c. 1. *Et in notis.* Apud Anselmum libro quarto pro rubrica capitis 32. hæc habentur. Quod Constantinus Imperator Papæ concessit coronam, & omnem regiam dignitatem in urbe Romana, & Italia, & in partibus occidentalibus. *In principio vero ejusdem capitis 32. hæc leguntur.* In gestis B. Silvestri, &c. usque ad finem hujus, & seq. Paleæ, quemadmodum etiam in collectione Deusdedit. *Et in marg. capitis 14. hæc sunt.* In edicto Constantini, quod est post concil. Neocæsar. Anf. l. 4. c. 32. Deusdedit ibid. *Et in ver. Beato Silvestro. est in marg.* Ivo p. 5. c. 49. Pao (pro Panno.) l. 4. c. 1. *Et in notis hæc sunt.* Hæc Palea in multis habetur exemplaribus, in quibus aliæ Paleæ esse non solent. *Constantinus]* Verba hæc usque ad vers. In eo privilegio, non solum habentur apud Anselmum & Deusdedit, sed etiam in gestis B. Silvestri, in his, quæ à Constantino per octo dies post baptismum acta referuntur. *Utile)* Hinc usque ad finem sumpta sunt ex gestis, seu actis S. Silvestri, in quibus multa præcedunt, ac multa deinceps plenius narrantur. Sed hic ea tantum videntur relata,
quæ

DIALOGUS SEXTUS. 91

*clesia tenentibus v. Nonas Maji inventa est, in præ-
dicto Kalendar. die inventionis festum vobis sole-
mniter*

quæ in collectionibus Anselmi, & Deusdedit
habentur. Titulus est. Privilegium S. R. E.
&c. De quo item privilegio Leo nonus in e-
pist. 1. sive libello adversus inauditas præsum-
ptiones Mich. CP. & Leonis Acridani Episco-
porum c. 13. Pauca ex privilegio &c. De iis-
dem gestis, sive actis Gelasius in concilio LXX.
Episcoporum (& refertur sup. dist. 15. c. San-
cta Romana) sic loquitur, ut ea videatur ap-
probare. Et in martyrologio Romano, & U-
suardi in festo S. Silvestri legitur, cujus actus
clari habentur. Inveniuntur vero etiam hodie
pervetustis litteris de scripta in bibliotheca Va-
ticana, & Abbatia Nonantulæ: quorum inter-
pres in proëmio hæc ait. Historiographus no-
ster Eusebius Cæsareæ Palæstinæ urbis Episco-
pus &c. Sanctum Silvestrum me de Græco in
Latinum transferre præcepisti &c. Quæ & jam
in vetustissimis Pontificalibus & codicibus, in
quibus sanctorum vitæ sunt descriptæ, in vita
B. Silvestri referuntur. Partem horum aucto-
rum (quod ad baptismum Constantini, & ima-
gines sanctorum Petri, & Pauli spectat) refert
Hadrianus Papa in epist. Constantino Imp. &
matri Irenæ scripta, quæ in 2. actione 7. unius
synodi

mniter celebrare mandamus. Placet ne tibi Kalendar. appellatione etiam diem v. Nonas venire? A. Mihi quidem non placet. B. Jam hoc quo pacto defendes, ante Miltiadem, & Silvestrum crucem Domini inventam esse sub Eusebio Pontifice? A. Gratianum excusare possum, qui viderit, aut videre potuerit Eusebii Papæ epistolam tertiam, & Damasum in Eusebii vita, & Ivonem parte IV. c. III. excerptionum, & librum Tarracon.^a tuum. B. At histo-

^a *Tarr. l. 4. c. 55.*

*synodi habetur. Ipsum autem privilegium fere integrum refert Leo nonus loco superius indicato, & Theodorus Balsamon in Photii nomocanonem tit. 9. c. I. quamquam aliis in rebus (quod Græci plerumque solent) Romanæ ecclesiæ non satis æquus. Hanc eandem donationem ante Gratianum recitarunt Ansel. Deusd. Ivo locis notatis. Quo ea pertinent, quæ Pet. Damianus in disceptatione synodali inter regium advocatum, & Romanæ ecclesiæ defensorem scripsit. Lege, inquit, Constantini Imp. edictum &c. De hac eadem re scribit Ado Vienne. in commentario ætatis sextæ, & Gotfredus Viterbien. in chronicis par. 6. c. 2. (*Addi debuit. Nicol. 3. in c. 17. Fundamenta de electio. lib. 6.*)*

historici^a post concilium Nicænum iter Helenæ matris Constantini Hierosolymam conscribunt, & maxima hominum frequentia dedicatum esse templum, illic etiam convenisse Arianos Episcopos narrant. Si his credere nolis; in vita Silvestri Pontificis, & Helenæ dicitur, matrem post filii baptismum cum Judæis adversus Silvestrum Romam venisse; & non ante credidisse, quam Judæi à Silvestro victi fuissent. A. Video difficultatem; & quæ ita contraria sunt, non facile in concordiam ducentur. Aut dicendum est, mendum esse in illa Eusebii epistula, & Damasi scriptis: aut si illa recipimus cetera contemnamus oportet. 7 Sed tu alia Gratiani errata propone. B. Non ego solus sum, sed à tota veterum schola Gratianus reprehenditur; quod Gregorii tertii verba ad Bonifacium Legatum Germaniæ,^b ad Anglorum indulgentiam retulerit à B. Gregorio concessam. A. Legantur Gratiani verba. C. Illud
vero

^a Vid. Euseb. apud Rufin. lib. 10. c. 7. & c. 11.

^b 32. q. 7. c. quod proposuisti. 18. & c. 24. si quis. p. illud.

7 De consecrat. distinct. 3. cap. 19. Crucis domini. in eadem editione inscriptio est. Item Euseb. Papa epist. 3. Et in marg. Ivo part. 4. c. 5.

vero Gregorii ad Bonifacium Anglicis pro tempore permissum est, quibus B. Gregorius in quarta, & quinta generatione conjugia contrahi permisit. A. Ivonis, ^a & Gratiani, & libri Cæsar August. ^b inscriptio illorum verborum ad Bonifacium, quænam est? C. *Gregorius Junior Bonifacio Episcopo: apud omnes.* Additum tamen est à Demochare in margine: *Gregorius III.* ut etiam ab eo, qui Excerptiones Ivonis edidit. A. Ego eadem verba in Coloniensibus conciliorum editionibus inveni B. Gregorio adscripta in epist. ad Augustinum, & Gregorio tertio ad Bonifacium. Sic facile excusari posset Gratianus, nisi addidisset illa (*ad Bonifacium.*) Nunc tantum dicam, in voce *Anglicis* esse erratum. Fuit autem Bonifacius ex Anglicis quorum origo ex Saxonia Germanorum regione fuit; hi in Britanniam insulam migrarunt, ut Beda refert. ⁸ B. Jam vero illud propono, *apocryphis*

^a Ivo lib. 6. tit. 10. c. 1. panor. & par. 8. c. 78. decret. ^b Cæs. lib. 10. c. 94.

---

⁸ Capitis 18. Quod proposuisti, caus. 32. quest. 7. in Romana editione inscriptio hæc est. Item Gregorius tertius Bonifacio Episcopo epist. 4. In marg. est. Ivo p. 8. c. 78. Pann. l. 6. c. 112. Et in votis. Epistola, ex qua capitulum hoc acceptum

cryptis scripturis, & incertis illum uti. A. Semperne incertis? B. Non hoc dico: sed aliquando

ceptum est, impressa extat tomo 3. conciliorum, & manu scripta in bibliotheca monasterii Dominicanorum: & quæ citantur infra 33. q. 1. c. quod autem &c. sequenti, videntur esse hujus Gregorii tertii. *Et in schol.* Nubat] Hoc Anglicis concessum est, ut dicit. Greg. (*malo, Grat.*) quia novi erant in fide, ut inf. ea. par. quamvis. sed male, quia iste non fuit Gregorius magnus, nec scribit Aug. Anglor. Episcopo, cui illa concessio facta est. 35. q. 3. quædam lex. Verba cap. 24. Si quis cum noverca. d. q. 7. in fine. Illud vero Gregorii &c. ut in dialogo. *In notis est.* Anglicis) Vere hic auctor glossæ animadvertit, Gratianum, quod Gregorius tertius scripsit ad Bonifacium legatum Germaniæ pro causis Germanorum, retulisse ad ea, quæ multo ante B. Gregorius primus scripserat ad Augustinum Anglorum Episcopum, dispensando cum Anglis ad fidem nuper conversis super gradibus consanguinitatis, & affinitatis. & habetur infra 35. q. 2. & 3. c. quædam lex. & q. 5. c. ad sedem. *Et in schol.* Illud vero,) Quandoque bonus dormitat Homerus. Vagatur Grat. pro solutione illius cap. supra ead. quod proposuisti. & cum non inveniat,

do incertis. A. Nonne idem Burchardus fecit, & Ivo, & Deusdedit, & qui se authenticis uti professus est, Anselmus? B. Ab his cavere debuit, in quibus illi lapsi sunt. A. Nomina indica apocryphorum, & incertorum. B. Liber *Pastoris* apocryphus est ^a teste Gelasio, & LXX. Episcopis in synodo. ^b Hoc idem referunt Burchardus, ^c & Ivo. ^d *Hermes in libro Pastoris. Ego dixi pastori. Domine si quis mulierem &c.* Hæc posuit *Palea causa xxxiv. extrema.* ^e Refert Ivo in panormia, ^f & in excerptionibus, ^g & ut ex concilio Arelatensi Ber. Papien. ^h & Gregor. IX. ⁱ Hic Hermetis liber exstat, & verba relata posita sunt mandato quarto ejus libri. ⁹ Adduntur

^a Vid. Euseb. lib. 3. c. 25. ^b Dist. 15. c. 3. *sancta. p. in primis.* ^c Burc. lib. 3. c. 221. ^d Ivo lib. 2. tit. II. c. 36. *panor. & par. 4. c. 65. decret.* ^e 34. q. 1. c. 7. ^f Ivo lib. 7. tit. 5. c. 2. *panor.* ^g Ivo par. 8. c. 243. *decret.* ^h c. 3. *de adulter. in 1. collect.* ⁱ c. 3. eo.

niat, somniando attribuit S. Gregor. minori, quod egregius doctor S. Gregor. major scribit Aug. 35. q. 3. quædam lex. Sed hic casus reprobatus est supra.

⁹ *Distinct. 15. cap. 3. Sancta. in eodem libro par. in primis. hæc verba sunt. Liber, qui appellatur*

duntur illic alia verba ab Ivone quoque in excerptionibus relata, quæ Gratianus, ^a & Ivo in panormia ^b Augustino adscribunt. Sic enim ait Gratianus *causa* XXIIX. *Idem Augustinus de Adulterinis conjugis libro secundo. Non solum mœchatio est &c.* A. Si libro Pastoris uti, crimen est; id Paleæ objici debet, & Ivoni. At qui verba Hermetis vel Augustino, vel Arelatensi concilio tribuerunt, neque id primi fecerunt, sed aliorum fidem secuti sunt, cur acerbè accusandi sint, non video. Ante Gelasium autem hic liber in pretio fuit, ut ex Athanasio, ^c & Tertulliano, & Hieronymo cognovi-

G mus.

^a 28. q. 1. c. 6. non solum. ^b Ivo lib. 7. tit. 4. c. 7. panor. ^c Vid. Athan. in ep. 39. festiva.

latur Pastoris apocryphus. *Et in marg.* Burch. l. 3. c. 221. Ivo par. 4. c. 65. Pann. l. 2. c. 123. *Inscriptio cap. 7. Ego dixi.* 34. q. 1. *hæc est.* [Item Hermes in libro Pastoris mandato quarto] Palea. *Et in marg.* Ivo par. 8. c. 241. Pann. l. 7. c. 38. Sent. 4. dist. 35. ext. de adult. Si vir. *Et in notis.* In hoc capite emendata, & addita nonnulla sunt ex originali, & ceteris collecto-ribus. *Capitis 3. Si vir. de adulteriis in Romana editione est.* Ex concilio Arelaten. *Et in marg.* Alias Aurelian. Vide c. 3. eo. tit. in 1. compil. & notas hujus capitis.

mus. Damafus quoque in Pii vita, & ipfe Pius Pontifex epift. 1. eum probare videntur. Ejus verba exftant apud Gratianum *de confecratione diftinct. III. cap. XXI.*^a & Ivonem *parte IV. cap. III. & CXLV.* B. Nihil illic de libro Paftoris fcriptum eft; fed Hermes laudatur, eique apparuiffe dicitur Angelus in habitu paftoris, eique præcepiffe, ut Pascha Domini die dominico ab omnibus celebraretur. A. Ivo hæc refert in libro Pontificali fcripta efle. Sub Pii Papæ Epifcopatu Hermes librum fcripfit, in quo mandatum continetur, quod ei præcepit Angelus Domini, cum venit ad eum in habitu paftoris, & præcepit ei, ut Pascha Domini die dominico celebraretur. Hermen, & qui cum eis † fratres funt, inquit Hieronymus in ecclef. fcriptorib. afferunt auctorem efle libri, qui appellatur Paftor, & apud quasdam Græciæ ecclefias etiam publice legitur: re vera utilis liber, multique de eo fcriptorum veterum ufurpaverunt testimonia. fed apud Latinos pæne ignotus eft. B. Ut posteriores cogitationes Græco proverbio meliores efle dicuntur: fic etiam posterior ætas certiora de libro Paftoris ftatuit.

A. Ha

^a *De conf. d. 3. c. 21. noffe. † eo. f.*

10 *Inſcriptio cap. 6. Non ſolum. 28. q. 1. in eodem*

A. Habes ne alios dicere aut incertos, aut apocryphos libros à Gratiano relatos? B. Maxime. *Canones Apostolorum, & canones sextæ synodi repetitæ in Trullo.* A. Magnas tu quidem turbas moves, si hos omnes canones reicis. Legistine umquam Fran. Turriani mei libros? B. Legi: & hominem ipsum, ut doctum, & pium, & tibi conjunctissimum, valde diligo. A. Probatne is, an improbat omnes illos canones? B. Apostolorum canones quinquaginta probat, ex ceteris aliquot reicit. Sextæ synodi improbat aliquos, alios non recipit: sed ut antiquorum Patrum legi posse ait, licet careant illa generali auctoritate, qua Græci existimant excellere. A. Feliciores fuimus his temporibus nati, quam multi ex majoribus nostris. *Clementis Romani octo libri constitutionum Apostolorum, sive doctrinæ Apostolicæ, Græce, & Latine editi sunt,*

G 2

qui

eodem libro est. Idem (Augustin.) de adulterinis conjugiiis lib. 2. Et in notis additur. In eo libro non extat: sed apud Hermetem in libro pastoris, mandato quarto, ex quo citat Ivo hoc una cum palea, ego dixi. inf. 34. q. 1. & 2. Et quoniam in eo mandato tam de viro, quam de muliere agitur, est aliqua verborum varietas, sed eadem sententia. In marg. hæc sunt. Ivo p. 8. c. 243. Pann. l. 7. c. 34.

qui fons est istorum canonum, qui dicuntur Apostolorum. B. At Gelasius in illa synodo LXX. Episcoporum apocryphum esse ait *librum canonum Apostolorum*.^a Et sextæ illius synodi repetitæ Patres, octo libros illos Clementis ab hæreticis corruptos esse affirmant, sed xxv. canones Apostolorum recipiunt capite secundo, cujus pars posita est à Gratiano *distinct. xvi. cap. iv. & vii.*^b ab Ivone in panormia. & in excerptionibus,^c & refert liber Cæsaraug.^d 11 Isidorus

^a *Dist. 15. c. 3. p. in primis. Burch. l. 3. c. 221. Ivo l. 2. tit. II. c. 36. panor. & par. 4. c. 65. decr.*
^b *Dist. 16. c. 4. placuit. & c. 7. quoniam.* ^c *Ivo lib. 2. tit. II. c. 29. & 38. panor. & par. 4. c. 106. & 123. & 134. decr.* ^d *Cæs. lib. I. c. 40. & 42. & 53. & lib. 2. c. 8.*

II Capite tertio Sancta *distinct. 15. par. In primis. hæc verba sunt in Gregoriana editione. Item itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur sancti Clementis lib. 8. apocryphum. Et in marg. decem, orig. Et postea. Liber, qui appellatur sortes Apostolorum, apocryphus. Liber Lusanæ apocryphus. Et in marg. qui appellatur Laus Apostolorum, orig. Et mox. Liber canonum Apostolorum apocryphus. Inscriptio cap. 4. Placuit. distinct. 16. hæc est. Item 6. synodus cap. 2. Et in marg. Ivo par. 4. c. 106. Pann.*

rus quoque in ea præfatione conciliorum quam Gratianus refert *capite primo illius distinct. xvi.* ^a sic ait. *Canones qui dicuntur Apostolorum, seu quia eosdem nec sedes Apostolica recepit, nec sancti Patres illis assensum præbuerunt: pro eo quod ab hæreticis sub nomine Apostolorum compositi dignoscuntur, quamvis in eis utilia inveniantur: tamen ab auctoritate canonum, atque Apostolica eorum gesta constat esse remota, atque inter apocrypha deputata.* Hæc verba in omnibus veteribus libris Hispaniæ conciliorum inveniuntur, non illa, quæ Isidorus Mercator in præfatione conciliorum scripsit, quæ etiam Gratianus *capite quarto ejusdem distinct. posuit.* ^b Neque distinxit varietatem horum scriptorum, ut debuit, cum contraria dicerent: hic enim Mercator hos canones probat, quos ille rejecerat: sed utrumque Isidorum vocat. Tantum capite

G 3

primo

^a Dist. 16. c. 1. ^b c. 4. p. 1. dist. 16.

Pann. l. 2. c. 125. *Inscriptio capite septimo. Quoniam hæc est.* Unde sancti patres in eadem (sexta) synodo secundo congregata dixerunt. *Et in marg. Ivo septimam vocat. Et Ivo par. 4. c. 123. Et in oratione allocutoria Patrum, qui in Trullo convenerant, ad Justinianum Imp. Et in vers. Placuit. c. 2. ejus synodi, sup. ead. c. placuit. Ivo 4. 106.*

primo ait. Hos non recipiendos, sed inter apocrypha deputatos Isidorus scribit, dicens. Demochares in margine addit. Isidorus in principio conciliorum de qua re Contius dubitat. At de Mercatore Grätianus *cap. 1v.* ita scribit. *Epistola Isidori in capite canonum. Isidorus servus Christi lectori suo conseruo. Propter eorum auctoritatem &c.* Apud Iuonem^a in veteri panor-
miæ libro dicitur *Isidorus Mercator*. Et in excerptionibus sic est. *Ex præfatione Isidori in opus canonum. Isidorus Mercator servus Christi &c.* Idem nomen scio in quibusdam veteribus libris conciliorum Romæ inveniri. In margine tamen Iuonis, *Peccator* appellatur. Te quoque ipsum scio exemplum illius Hispanicæ præfationis Romam ad Michaëlem Thomasiū, & Petrum Ciaconem misisse, & hanc varietatem notasse. Illosque & ceteros selectos viros valde fuisse eomunere delectatos, propter ea quod fontes ignorant illius capituli primi Isidori.¹²

A. Quid pluribus

^a Ivo lib. 2. tit. II. c. 39. panor. & par. 4. c. 107. decr.

¹² In eadem editione inscriptio *cap. I. distin. 16. hæc est.* Hos non recipiendos, sed inter apocrypha deputatos Isidorus scribit, dicens. *Canones, qui dicuntur Apostolorum &c.* Et in notis.

pluribus verbis opus est? Media via inter eos,
qui probent, & eos, qui improbent, placet.

G 4

Cujus-

notis. Caput hoc est in præfatione Isidori ad collectionem conciliorum, quæ ex bibliotheca ecclesiæ Toletanæ descripta, Romam missa est. Nam in illa, quæ vulgata Isidori collectioni, de qua initio dictum est, præponitur, contrarium potius videtur dici, & refertur infra c. placuit. hac eadem dist. si modo idem est Isidorus. *Et in indice librorum ante verba Gratiani.* Isidori collectionis canonum præfatio alia à vulgata, missa ab Archiepiscopo Tarracon. & Alvaro Gomez ex bibliotheca ecclesiæ Toletanæ. *Capite 4. Placuit. ejusdem dist. vers. Isidorus. hæc verba sunt, quæ melius capiti quinto adscribi deberent.* Epistola Isidori in capite canonum. Isidorus servus Christi lectori suo conseruo, Propter eorum auctoritatem &c. *Et in marg. Ivo p. 4. c. 107. Pann. l. 2. c. 125. Et in notis hæc sunt.* Hæc epistola ab Ivone vocatur Præfatio in opus canonum, & est ea quæ Isidori nomine est præposita tomis concil. licet in vetustiore editione, in qua purior est Isidori collectio nonnulla verba desiderentur. Est autem confectum hoc cap. ex duobus locis illius præfationis. Nam verba illa. *Propter eorum auctoritatem &c. usque ad verb. constir. non longe*

Cujusmodi est Humberti Silvæ Candidæ Episcopi Cardinalis Leonis IX. Legati, ^a cujus esse existimo

^a *Humber. contra Nicetam.*

longe absunt ab initio. Reliqua vero sunt in extremo. *Isidorus servus*) In Pannormia est eodem modo, atque apud Gratianum. Apud Ivonem & in manu scriptis collectionis illius codicibus est, Isidorus Mercator servus Christi confervo suo, & parenti fidei (al. fideli) in Domino salutem. In vulgatis autem conciliorum editionibus Isidorus peccator, servus &c. *In indice librorum ante verba Gratiani hæc sunt.* Isidori collectio canonum ex Vaticana, & Dominicana supra Minervam. *Et in admonitione ad lectorem.* Ceterum inter privatos collectores, qui multo plura congerere studuerunt, perantiquus est Isidorus: cujus collectio pro- tenditur à canonibus Apostolorum usque ad concilium Hispalense secundum: habeturque in duobus codicibus Vaticanæ bibliothecæ, & uno monasterii Dominici sanctæ Mariæ supra Minervam: extat autem impressa in editionibus conciliorum in antiquioribus quidem purior, in recentioribus autem multis aliis conciliis, scriptisque admixta. Isidorum hunc Igmarius Archiepiscopus Remensis in libro de synodis, celeberrimum illum Hispalensem fuisse affirmat,

existimo verba Leoni IX. adscripta, quæ Gratianus: refert *capite tertio illius distinctionis. a Clementis librum, id est, Petri Apostoli itinerarium, & Apostolorum canones numerant Patres inter apocrypha, exceptis capitulis L. quæ decreverunt orthodoxæ fidei tractatores adjungenda.* Hæc etiam Ivo refert. ^b sed pro, *orthodoxæ fidei tractatores,* habet, *orthodoxis regulis,* aptius. Sic in Corpore canonum ex Dionysii Exigui interpretatione, & in Isidori Mercatoris collectione tantum hos L. canones invenies. Hoc Gratianus, & veteres collectores referunt, item Romanus in libro Pænitentium, & Ansegisus lib. 1. Capitularium Caroli. Si tu Gratianum alicubi pluribus usum scis, locum ostendito. B. Nullum

G 5

nunc

^a *Dist. 16. c. 3. Clementis.* ^b *Ivo d. tit. 11. c. 37. panor. & d. par. 4. c. 105.*

affirmat, à quo testatur etiam Trittemius librum Decretorum esse conscriptum: ac certe multa verba; quæ in præfatione hujus collectionis leguntur, sunt in libro quinto etymologiar. In codice autem Dominicanæ bibliothecæ initio præfationis ita legitur. Isidorus Mercator servus Christi lectori conservo suo &c. nec multo secus in Vaticanis quo loco in impressis est, Isidorus peccator servus Christi &c.

nunc ostendere possum. 13. ¹³ A. De sexta synodo cras pluribus agemus.

De

13 *Capitis tertii distinct. 16. in eadem editione verba sunt.* Item Leo Papa nonus contra epistolam Nicetæ Abbatis. Clementis librum, id est Petri Apostoli itinerarium, & Apostolorum canones numerant Patres inter apocrypha, exceptis quinquaginta capitulis, quæ decreverunt orthodoxæ fidei adjungenda. *In margine hæc sunt.* Ivo p. 4. c. 105. Pann. l. 2. 124. *Orthodoxæ* al. regulis orthodoxis. al. regulis orthodoxiæ. *In notis ita scriptum est.* Hoc caput sumptum est ex responsione Humberti legati Leonis noni ad libellum Nicetæ presbyteri, & monachi contra Latinos editum: quæ Romæ in monasterio sanctæ Mariæ novæ, & in multis privatis bibliothecis extat manu scripta. Merito autem potuit citari Leo IX. quod ejus auctoritate, & jussione Humbertus legatus sedis Apost. ea scripserit. *Initio ejusdem distinct. hæc sunt Gratiani verba.* Apostolorum vero canones, qui per Clementem Pontificem Romanum, sicut quidam asserunt, dicuntur esse translati, sunt quinquaginta. *Et in notis: Translati*) In titulo, qui præponitur canonibus Apostolorum in collectione Isidori, & in concilio Stephani Papæ IV. (cujus magnam partem Deusdedit Cardinalis in
sua

De Capitibus sumptis à sexta synodo.

DIALOGUS SEPTIMUS.

A. De sextæ synodi repetitæ in Trullo decretis, sive regulis agendum est. Neque credo te dubitare de fide sextæ synodi, quæ contra Monothelitas habita est Constantino-
poli in Trullo, quod palatii, sive aulæ Regiæ nomen est, ^a sub Agathone Pontifice, & Constantino IV. Imperatore. Hæc confirmata est mortuo Agathone, à Leone Minore. Hanc nullos canones fecisse, tam Græci, quam Latini confitentur. Sed & in his ipsis regulis, de quorum auctoritate dubitamus, hoc aperte dicitur. Recita ex Tili libro, quem habes, Græca verba epistolæ, sive adlocutionis hujus synodi.

B. ἐπειδὴ δὲ αἱ ἀγίαι καὶ οἰκουμενικαὶ συνόδου, αἱ κατὰ τὴν πρώτην τὴν βασιλίδου καὶ θεοφύλακτον πόλιν συναθροισ-

^a *Viden. Ivo part. 4. c. 120. § 124. § 125. decret.*

sua canonum collectione refert) pro voce *translati*, habetur *prolati*. Dionysius certe Exiguus nullam hujus versionis mentionem fecit, & alii scriptores solent epistolas Clementis hoc modo citare: ex dictis Petri Apostoli per Clementem prolatis: ut auctor Polycarpi, & alii.